

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОЛІПШЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РОБОТИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Економічне обґрунтування сукупності складних процесів, що відбуваються в ході трансформації економічної системи, вимагають від економістів-аграрників якісно нових знань і володіння новими методами професійної діяльності. Діяльність суб'єктів господарювання в АПК значно ускладнилась у зв'язку з особливостями перехідного періоду, коли економічні відносини і механізми та їх взаємодія призводять до витіснення відми-раючої та ствердження нової системи. Потрібно враховувати також особливості ринкової економіки. В економічній сфері діяльності: вільне ціноутворення, високі процентні ставки, відсутність довгострокового кредитування, мінімальні обсяги інвестування, непомірний податковий тиск, слабо розвинуту систему страхування; у соціальній сфері: відсутність мотивів до ефективної праці і тіньову мотивацію, низький рівень соціальних гарантій і пільг. Ринкова економіка закладає основи для формування багатокладності, рівноправності форм власності і господарювання, ефективного функціонування ринкових регуляторів (попиту, конкуренції, ціни та ін.), зростання рівня добробуту і якості життя, свободи підприємницької діяльності, економічно обґрунтованої диференціації доходів, більш досконалої практики мотивації праці, ефективної реалізації потенціалу спеціалістів, поліпшення економічної діяльності підприємств та ін.

Наслідком послаблення уваги до планово-економічної роботи в нових агроформуваннях, є недостатня економічна обґрунтованість управлінських рішень, погіршення управління підприємствами, неповне використання мотиваційного потенціалу ринкових відносин і, в кінцевому підсумку, низька ефективність господарювання.

Відновлення економічної роботи в сільськогосподарських підприємствах у сучасних умовах зовсім не тотожне механічному поверненню до старих форм її ведення. Планово-економічна робота в нових умовах господарювання повинна докорінно змінитися як за характером і змістом, так і за формами та методами. Якщо раніше вона була заключною роботою ланки централізованого державного планування, то тепер вона має стати інструментом демократичного самопланування і самоконтролю самостійних господарюючих суб'єктів.

Ефективність економічної роботи на селі зараз багато в чому визначається ступенем інформованості спеціалістів, їх компетентністю в господарсько-правовому законодавстві. Ефективність ситуаційного управління

визначається високим ступенем інформованості, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення. Якщо раніше функції економістів-аграрників полягали у виконанні планових розрахунків на основі чітких нормативів і розпоряджень вищестоячих інстанцій, а особиста ініціатива, свобода мислення, оригінальність рішень обмежувалась, то тепер основний фактор успіху діяльності сільськогосподарського підприємства – це заповзятливість, талант, професіоналізм керівника і спеціалістів економічної служби. Великого значення набуває також технологічна, правова та соціальна компетенція соціалістів-аграрників. Вони повинні мати глибокі знання з маркетингу, менеджменту, права, володіти новими технологіями, бути здатними до самовдосконалення.

Економічна робота на підприємствах повинна створювати основу для прийняття управлінських рішень як усереднені підприємств, так і в зовнішньому середовищі. Моніторинг ринку є вихідною точкою економічної роботи і, одночасно, джерелом інформації для подальшого прийняття управлінських рішень. Саме він забезпечує зв'язок економічної служби підприємства з зовнішнім середовищем. Важливим в економічній роботі є прогнозування розвитку підприємства, тобто наукове передбачення майбутнього на основі виявлених тенденцій і закономірностей розвитку, дослідження динаміки економічних явищ, складання сценаріїв можливих напрямків розвитку підприємства на шляху до заданого оптимального режиму господарської діяльності, а також моделювання різних ситуацій і стану підприємства протягом планового періоду.

Зміни повинні знайти віддзеркалення в навчальних планах і програмах вищих навчальних закладів, що готують економічні кадри для АПК. На зміну посад, які були раніше (головний економіст, економіст з оплати праці чи економіст з госпрозрахунку) необхідно готувати економістів-аграрників широкого профілю (магістри), економістів-консультантів (спеціалісти), економістів галузей (спеціалісти), економістів-маркетологів, економістів-підприємців, економістів-менеджерів (бакалаври) з чітким визначенням їх функціональних обов'язків.

Першочергові заходи щодо визначення основних напрямків економічної роботи в реформованих господарствах, на нашу думку, повинні зводитись до наступного: визначення напрямів, змісту, обсягів та організаційних засад ведення економічної роботи на підприємствах; підготовка, погодження і прийняття положення про внутрішні підрозділи і економічні відносини та механізми їх регулювання; внесення змін і доповнень до посадових інструкцій спеціалістів; оновлення нормативної бази; розробка положення про оплату праці; придбання господарствами комп'ютерної техніки та забезпечення освоєння її на рівні спеціалістів економічної служби.